

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale
Ministarstvo Rada i Socijalne Zastine. - Ministry of Labour and Social Welfare

**UDHËZIM ADMINISTRATIV NR. 03/2010 PËR PROCEDURAT E APLIKIMIT PËR NJOHJEN E TË DREJTAVE NË AFTËSIM,
RIAFTËSIM DHE PUNËSIM TË PERSONAVE ME AFTËSI TË KUFIZUARA**

**ADMINISTRATIVNO UPUSTVO BR. 03/2010 O PROCEDURAMA APLIKACIJE ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA
OSBOSOBLJAVANJE, REOSPOSOBLJAVANJE I ZAPOŠLAVANJE LICA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA**

**ADMINISTRATIVE INSTRUCTION NO.03/2010 FOR PROCEDURES OF APPLICATION FOR RIGHTS IN RECOGNITION OF
SKILLS, REHABILITATION AND EMPLOYMENT OF PERSONS WITH DISABILITIES**

<p>Duke u bazuar në dispozitat e Ligjit Nr. 03/L-19 për Aftësimin, Riaftësimin dhe Punësimin e Personave me Aftësi të Kufizuara;</p> <p>Me qëllim të përmirësimit dhe avancimit të pozitës së personave me aftësi të kufizuara në Republikën e Kosovës,</p> <p>Ministri i Punës dhe Mirëqenies Sociale,</p> <p>Nxjerrë këtë:</p> <p style="text-align: center;">UDHËZIM ADMINISTRATIV NR. 03/2010 PËR PROCEDURAT E APLIKIMIT PËR NJOHJEN E TË DREJTAVE NË AFTËSIM, RIAFTËSIM DHE PUNËSIM TË PERSONAVE ME AFTËSI TË KUFIZUARA</p> <p style="text-align: center;">Neni 1 Qëllimi</p> <p>Qëllimi i nxjerrjes së këtij Udhëzimi Administrativ është vendosja dhe përcaktimi i</p>	<p>Bazirajući se na odredbe Zakona Br.03/Z-19 za Osposobljavanje , Reosposobljavanje i Zapošlavanje Lica sa Ograničenim Sposobnostima;</p> <p>U cilju poboljšanja i unapredjenja položaja lica sa ograničenim sposobnostima u Republiku Kosova,</p> <p>Ministar Rada i Socijalne Zaštite,</p> <p>Donosi ovo :</p> <p style="text-align: center;">ADMINISTRATIVNO UPUSTVO BR. 03/2010 O PROCEDURAMA APLIKACIJE ZA PRIZNAVANJE PRAVA NA OSBOSOBLJAVANJE, REOSPOSOBLJAVANJE I ZAPOŠLAVANJE LICA SA OGRANIČENIM SPOSOBNOSTIMA</p> <p style="text-align: center;">Član 1 Namera</p> <p>Namera/cilj donošenja ovog Administrativnog Upustva je uspostavljanje i odredjivanje</p>	<p>Based on the provisions of Law no. 03/L-19 for Training, Rehabilitation and Employment of Persons with Disabilities;</p> <p>In order to improve and advance the position of persons with disabilities in the Republic of Kosovo,</p> <p>Minister of Labor and Social Welfare,</p> <p>Issue this:</p> <p style="text-align: center;">ADMINISTRATIVE INSTRUCTION NO. 03/2010 PROCEDURES FOR APPLICATION FOR RIGHTS IN RECOGNITION SKILLS OF TRAINING, REHABILITATION AND EMPLOYMENT OF PERSONS WITH DISABILITIES.</p> <p style="text-align: center;">Article 1 Purpose</p> <p>The purpose of the issuance of this Administrative Instruction is setting and the</p>
---	--	--

<p>regullave dhe procedurave të aplikimit për njohjen e të drejtave në aftësimin, riaftësimin dhe punësimin e personave me aftësi të kufizuara.</p> <p style="text-align: center;">Neni 2 Fusha e zbatimit</p> <p>1. Personat me aftësi të kufizuara kanë të drejtë në aftësim, riaftësim profesional dhe punësim sipas kushteve dhe kriterëve të përcaktuar me Ligjin dhe Legjislacionin tjetër të aplikueshëm;</p> <p>2. Dispozitat e këtij akti nënligjor, sipas kompetencës, detyrave dhe përgjegjësive, janë të detyruara t'i zbatojnë të gjitha institucionet të cilat sipas fushëveprimit të tyre, përkujdesen për personat me aftësi të kufizuara.</p>	<p>pravila i procedura aplikacije za priznavanje prava na osposobljavanje, reosposobljavanje i zapošlavanje lica sa ograničenim sposobnostima.</p> <p style="text-align: center;">Član 2 Oblast sprovođenja</p> <p>1. Lica sa ograničenim sposobnostima imaju pravo na stručno osposobljavanje, reosposobljavanje i zapošlavanje prema utvrđenim uslovima kriterijumima sa Zakonom i drugom primenjenom zakonodavstvom.</p> <p>2. Odredbe ovog zakonskog pod-akta, prema nadležnostima, zadacima i odgovornostima, obavezne su da sprovede sve institucije koje na osnovu njihovog delogruga rada, staraju se za lica sa ograničenim sposobnostima;</p>	<p>determination of rules and procedures of application for recognition of rights in training, rehabilitation and employment of persons with disabilities.</p> <p style="text-align: center;">Article 2 The scope</p> <p>1. Persons with disabilities have the right to training, vocational rehabilitation and employment under the conditions and criteria set by the Law and other applicable legislation;</p> <p>2. Subsidiary provisions of this act, according to competence, duties and responsibilities, are obliged to implement all the institutions which under their jurisdiction, care for persons with disabilities.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 3 Përkufizimi</p> <p>1. Shprehjet dhe shkurtesat e përdorura, të cilat ndërlidhen me objektin e shqyrtimit dhe rregullimit të Udhëzimit Administrativ, kanë këtë kuptim:</p> <p>1.1. "Aftësia e kufizuar" - është kufizimi i qasjes dhe aktiviteteve të zakonshme në</p>	<p style="text-align: center;">Član 3 Definicije</p> <p>1. Upotrebljeni izrazi i skraćenice, koja su vezana sa objektom razmatranja i uređivanja Administrativnog Upustva, imaju ovaj smisao:</p> <p>1.1. "Ograničena sposobnost" – jeste ograničenje pristupa i običnih aktivnosti u</p>	<p style="text-align: center;">Article 3 Definition</p> <p>1. Terms and abbreviations used, which relate to the object of review and regulation of the Administrative Instruction, have the following meaning:</p> <p>1.1. "Limited ability" - is the restriction of access and activities common in</p>

<p>jetën e përditshme të një personi, si pasojë e dëmtimeve fizike, shqisore ose mendore, që e pengojnë atë për pjesëmarrje në aktivitet e zakonshme ditore;</p> <p>1.2.“Personat me aftësi të kufizuara” - janë ata persona që kanë dëmtime fizike, mendore, intelektuale apo shqisore afatgjata të cilat në ndërveprim me barriera të ndryshme, mund të pengojnë pjesëmarrjen e tyre të plotë dhe efektive në shoqëri në bazë të barabartë me të tjerët;</p> <p>1.3.“Aftësimi dhe riaftësimi” - është ndërmarrja e masave dhe aktiviteteve në mënyrë të organizuar, nga institucionet përgjegjëse dhe institucionet e tjera, për riedukimin e personit me aftësi të kufizuara, me qëllim të mundësimit për gjetjen e një pune të përshtatshme dhe aftësimit për aktivitete të përditshme të tij;</p> <p>1.4.“Aftësimi profesional” - është proces themelor për ndërtimin dhe përmirësimin e kapaciteteve për të siguruar dhe mbajtur punën kualitative, për t’u avancuar nga një vend pune në një vend tjetër dhe për ballafaqim me ndryshimet në teknologji dhe kushtet e tregut të punës;</p> <p>1.5.“Përshtatshmëria e mjedisit” -</p>	<p>svakodnevnom životu jedne osobe, kao posledica fizičkih, čulnih ili mentalnih oštećenja, koja ometaju njega za učestvovanje u običnim dnevnim aktivnostima;</p> <p>1.2.,Lica sa ograničenim sposobnostima“- su ona lica koja imaju fizička, mentalna, intelektualna, čulna dugoročna oštećenja, koja u medjudelovanje sa raznim barrierama, mogu da ometaju njihovo puno i efektivno učestvovanje na ravnopravnoj osnovi sa ostalima;</p> <p>1.3.,Osposobljavanj i reosposobljavanje“ – jeste preduzimanje mera i aktivnosti na organizovan način, od strane odgovornih i drugih institucija za revaspitanje lica sa ograničenim sposobnostima, u cilju omogućavanja za pronalaženje jednog povoljnijeg posla i osposobljavanje za svakodnevnne aktivnosti;</p> <p>1.4. ”Stručno osposobljavanje“- je osnovni proces za izgradnju i poboljšanje kapaciteta da bih obezbedio i održao kvalitetan posao, da bih se unapredio sa jednog na drugo radno mesto i sa suočavanje sa promenama u tehnologiji i u uslovima tržište rada;</p> <p>1.5. ” Podobnost sredine“- podrazumeva</p>	<p>everyday life of a person as a result of physical, sensory or mental, that prevent him to participate in usual daily activities;</p> <p>1.2."Persons with disabilities" - are those persons who have physical, mental, intellectual or sensory long-term which in interaction with various barriers may hinder their full participation and effective in society based on equal with others ;</p> <p>1.3."Training and rehabilitation" - is undertaking measures and activities in an organized way, by institutions and other institutions responsible for reformatory a person with disabilities, in order to allow for finding a suitable job and training activities His daily;</p> <p>1.4."Vocational Training" - is the basic process for building and improving capacity to provide and maintain quality work, to advance from a job in another country and to deal with changes in technology and labor market conditions;</p> <p>1.5."Suitability of the environment" -</p>
---	--	---

<p>nënkupton masat e ndërmarra me qëllim të sigurimit të një mjedisi të lirë, pa barriera të natyrave të ndryshme;</p> <p>1.6. “Mjetet ndihmëse” - janë ato mjete të cilat i përdorin personat me aftësi të kufizuara, me qëllim të tejkalimit të pengesave të cilat e kufizojnë pjesëmarrjen e tyre në aktivitetet e zakonshme;</p> <p>1.7. “Punë e përshtatshme” - nënkuptohet puna të cilën e kryen personi me aftësi të kufizuara në përputhje me mundësitë e tij fizike, shqisore dhe mendore, si dhe me kualifikimin përkatës të fituar gjatë shkollimit special apo aftësimit dhe riaftësimit profesional;</p> <p>1.8. “Qendra për Aftësim, Riaftësim Profesional dhe Punësim” - është institucion me cilësi të personit juridik, e cila merret me koordinimin, menaxhimin dhe administrimin e aftësimit, riaftësimit profesional dhe nxitjen e punësimit të personave me aftësi të kufizuara;</p> <p>1.9. “Asistenti” - është personi i domosdoshëm pa të cilin personi me aftësi të kufizuara nuk mund të aftësohet apo të riaftësohet për punë ose të krijojë marrëdhënie pune;</p>	<p>preduzete mere sa ciljem obezbedjenja jedne slobodne sredine/ambienta, bez bariera raznih priroda;</p> <p>1.6. ”Pomoćna sredstva“- su ona sredstva koja upotrebljavaju lica sa ograničenim sposobnostima, sa ciljem prevazilaženja smetnji, koja ograničavaju njihovo učešće u običnim aktivnostima;</p> <p>1.7. ” Povoljni rad“- podrazumeva rad, koji obavlja lica sa ograničenim sposobnostima u skladu sa njegovim fizičkim, čulnim i mentalnim mogućnostima kao i sa dotičnom kvalifikacijom dobiveno tokom specialnog školovanja ili stručnog reosposobljavanja/ponovnog osposobljavanja.</p> <p>1.8. ” Centar za Stručno Osposobljavanje, Reosposobljavanje i Zapošlavanje“- jeste institucija sa svojstvom pravnog lica, koji obavlja koordiniranje, menadmiranje i administriranje stručnog osposobljavanja, reosposobljavanja, i podsticaj zapošlavanja lica sa ograničenim sposobnostima;</p> <p>1.9. ”Asistent“ – jeste neophodna osoba bez kojeg lica sa ograničenim sposobnostima ne može se osposobiti ili reosposobiti za rad ili da zasniva radni odnos;</p>	<p>means the measures taken in order to ensure a free environment, without barriers of different nature;</p> <p>1.6. "Helpful funds" - are those funds which use persons with disabilities, in order to overcome the obstacles that limit their participation in usual activities;</p> <p>1.7. "Suitable jobs" - which means work done by the person with disabilities in accordance with its possibilities of physical, sensory and mental, as well as relevant qualifications gained in special education or vocational training and rehabilitation;</p> <p>1.8. "Center for training, Vocational rehabilitation and employment" - is a quality institution with legal person, which deals with the coordination, management and administration of training, vocational rehabilitation and employment promotion of persons with disabilities;</p> <p>1.9. "Assistant" - is indispensable person without which a person with disabilities can not be trained or retrained to work or to establish working relationship;</p>
---	--	--

<p>1.10. "Punëtoria mbrojtëse" - është ndërmarrje që themelohet me qëllim të ofrimit të punës dhe të punësimit të përshtatshëm, në vendin dhe hapësirën me pajisje përkatëse për personat me aftësitë kufizuara;</p> <p>1.11. "Qendra punuese" - është vendpunishte e specializuar që punëson persona me aftësi të kufizuara, të cilët nuk mund të punësohen apo ta mbajnë punën, sipas kushteve të përgjithshme dhe të veçanta në punëtorinë mbrojtëse;</p> <p>1.12. "Trajneri" - është personi i certifikuar, i përgatitur dhe i ngarkuar për ofrimin e ndihmës në aftësim dhe riaftësim profesional për personat me aftësi të kufizuara, në pajtim me kërkesat e vendeve të punës në tregun e hapur të punës;</p> <p>1.13. "Kandidati" - është personi i cili përfshihet në programin e aftësimin profesional;</p> <p>1.14. "Certifikata" - është dokumenti zyrtar, që lëshohet pas përfundimit të programit të aftësimin dhe riaftësimin profesional;</p> <p>1.15. "Sistemi Modular" - nënkupton</p>	<p>1.10. "Zaštitna radionica"- jete preduzeće koja se osnuje u cilju pružanja posla i i povoljnijeg zapošlavanja, u mesto i prostoru sa odovorajućim opremama za lica sa ograničenim sposobnostima;</p> <p>1.11. "Radni centar"- jete specializovano mesto radionice koja zapošlava lica sa ograničenim sposobnostima, koja ne mogu da se zaposle ili održavaju posao, prema opštim i posebnim uslovima u zaštitnoj radionici;</p> <p>1.12. "Trejner"- jete certifikovana osoba, pripremljen i zadužen za pružanje pomoći na stručno osposobljavanje i reosposobljavanje lica sa ograničenim sposobnostima, u skladu sa zahtevima za radna mesta na otvoreno tržište rada;</p> <p>1.13. "Kandidat" – je osoba koji se obuhvata u programu stručnog obrazovanja;</p> <p>1.14. "Uverenje"- jete zvanični dokumenat koji se izdaje posle završetka programa stručnog osposobljavanja i reosposobljavanja;</p> <p>1.15. "Modularni sistem"- podrazumeva</p>	<p>1.10. "Workshop defense" - is a company established with the aim of providing labor and employment convenient place and space with appropriate equipment for people with limited skills;</p> <p>1.11. "Working Center" - is specialized workplace employs people with skillslimited, which can not be hired or keep their jobs, according to general conditions and special protective workshop;</p> <p>1.12. "Trainer" - is the person certified, prepared and in charge of providing assistance in training and vocational rehabilitation for persons with disabilities, in accordance with job requirements in the open labor market;</p> <p>1.13. "Candidate" - is the person who is involved in vocational training program;</p> <p>1.14. "Certificates" - is the official document, issued after completion of the program of training and vocational rehabilitation;</p> <p>1.15. "Modular System" - means the</p>
--	---	--

<p>aftësimin dhe riaftësimin individual;</p> <p>1.16.“Kurrikula” - nënkupton, planin dhe programin mësimor për aftësim dhe riaftësim profesional;</p> <p>1.17.“MPMS-ja” - Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale;</p> <p>1.18.“DPP-ja” - Departamenti i Punës dhe Punësimit të MPMS-së;</p> <p>1.19.“DAP-i” - Divizioni për Aftësim Profesional;</p> <p>1.20.“QAP-et” - Qendrat e Aftësimit Profesional;</p> <p>1.21.“QMAP-të” - Qendrat Mobile të Aftësimit Profesional;</p> <p>1.22.“DP-ja” - Divizioni i Punësimit;</p> <p>1.23.“ZP-të” - Zyrat e Punësimit.</p> <p style="text-align: center;">Neni 4 Përgjegjësitë dhe kompetencat</p> <p>1. Departamenti i Punës dhe Punësimit përmes DAP-it dhe DP-së harton politikat e punësimit</p>	<p>stručno osposobljavanje i reosposobljavanje;</p> <p>1.16. ”Kurilula“- podrazumeva nastavni plan i program za stručno osposobljavanje i reosposobljavanje;</p> <p>1.17. ”MRSZ“- Ministarstvo Rada i Socijalno Zaštite;</p> <p>1.18. ”DRZ“ – Departman Rada i Zapošlavanja;</p> <p>1.19. ” DSO“ – Divizija Stručnih Osposobljavanja;</p> <p>1.20. ”CSO“- Centar za Stručna Osposobljavanja;</p> <p>1.21.” MCSO“ – Mobilni Centar za Stručna Osposobljavanja;</p> <p>1.22. ” DZ“ – Divizija za Zapošlavanje;</p> <p>1.23. ” KZ“ – Kancelarija Zapošlavanja;</p> <p style="text-align: center;">Član 4 Odgovornosti kompetencije</p> <p>1. Departman Rada i Zapošlavanja preko DSO-a i DZ-a izradjuje politike zapošlavanja i</p>	<p>individual training and rehabilitation;</p> <p>1.16."Curriculum" - means, plan and curriculum for training and vocational rehabilitation;</p> <p>1.17."MLSW" - Ministry of Labor and Social Welfare;</p> <p>1.18."DLE" - Department of Labor and Employment of MLSW;</p> <p>1.19."DVT" - Division for Vocational Training;</p> <p>1.20."CVT" - Vocational Training Centers;</p> <p>1.21."MVTC" - Mobile Vocational Training Centers;</p> <p>1.22."DE" - Division of Employment;</p> <p>1.23."EO" - Employment Offices..</p> <p style="text-align: center;">Article 4 Responsibilities and powers</p> <p>1. Department of Labor and Employment through it and DVT and DE's drafts</p>
---	--	---

<p>dhe aftësimeve profesionale dhe mbikëqyr realizimin e tyre.;</p> <p>2. DAP-i zhvillon politikat për aftësim profesional përmes QAP-ve në harmoni me kërkesat e tregut të punë.</p> <p>3. Në mbështetje të donatorëve, organizohen aftësimet profesionale për kandidatët e certifikuar në QAP-e, në kompani dhe punëkërkesit e tjerë.</p> <p>4. Zyrat e Punësimit këshillojnë dhe orientojnë punëkërkesit me aftësi të kufizuara lidhur me profesionet e përshtatshme të cilat zhvillohen në QAP-e.</p> <p style="text-align: center;">Neni 5 Procedurat e aplikimit për regjistrimin si të papunë të personave më aftësi të kufizuara</p> <p>1. Personat me aftësi të kufizuara duhet të lajmërohet për regjistrim dhe evidencë në Zyrat e Punësimit sipas vendbanimit të tyre.</p> <p>2. Personi me aftësi të kufizuara nuk mund të aplikojë për evidencë, njëkohësisht në dy apo më tepër Zyra të Punësimit;</p> <p>3. Për ndërrimin e vendbanimit, në afatin prej</p>	<p>stručnih osposobljavanja i nadzire njihovu realizaciju.</p> <p>2. DSO razvija politike stručnih osposobljavanja preko CSO-a u skladu sa zahtevima tržište rada;</p> <p>3. Uz podršku donatora, organizuju se stručna osposobljavanja za certifikovane kandidate u CSO-e, u kompaniji i kod drugih poslodavaoca;</p> <p>4. Kancelarije za Zapošlavanje savetuju i usmeravaju poslotražioce sa ograničenim sposobnostima u vezi povoljnih profesija, koja se odvijaju u CSO-e.</p> <p style="text-align: center;">Član 5 Procedure aplikovanja za upis kao nezapošlenih lica sa ograničenim sposobnostima</p> <p>1. Lica sa ograničenim sposobnostima treba da se prijave za upis i evidenciju u Kancelarijama za Zapošlavanje prema njihovom mestu boravka;</p> <p>2. Lica sa ograničenim sposobnostima ne može da aplicira za evidenciju, istovremeno u dve ili više Kancelarija Zapošlavanja;</p> <p>3. Za promenu mesta boravka, u roku od osam</p>	<p>employment policies and professional training and oversee their implementation.</p> <p>2. DVT develops policies for vocational training through CVT States in line with labor market requirements.</p> <p>3. In support of donors, organize professional training for candidates certified in the CVT-in other companies and job seekers.</p> <p>4. Employment offices advise and orient jobseekers with disabilities on appropriate professions which developed in-the CVT.</p> <p style="text-align: center;">Article 5 Procedures of application for registration as unemployed persons with disabilities</p> <p>1. Persons with disabilities should be notified for registration and evidence in Employment Offices according to their residence;</p> <p>2. A person with disabilities can apply for evidence, simultaneously in two or more Office of Employment;</p> <p>3. For change of residence within eight (8)</p>
---	--	--

<p>tetë (8) ditësh, punëkërkuesi me aftësi të kufizuara duhet të informojë ZP-në.</p> <p>4. Pas aplikimit në Zyrën e Punësimit personi me aftësi të kufizuara pajiset me kartelë të papunësisë.</p> <p>5. Personi me aftësi të kufizuara lajmërohet në Zyrat e Punësimit për t'u informuar për mundësitë e punësimit, vendet e lira të punës, këshillimet profesionale, këshillimet për aftësim dhe ndërmjetësim në punësim.</p> <p style="text-align: center;">Neni 6 Kushtet dhe dokumentacioni i nevojshëm për regjistrim dhe evidentim në Zyrat e Punësimit</p> <p>1. Personi me aftësi të kufizuara për t'u regjistruar si i papunë, duhet të lajmërohet personalisht në Zyrat e Punësimit;</p> <p>2. Personi me aftësi të kufizuara për t'u regjistruar si i papunë në Zyrën e Punësimit, duhet të ketë këto dokumente:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. letërnjoftimin,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. dëshmi për përgatitjen shkollore, dhe</p>	<p>(8) dana, poslotražioc sa ograničenim sposobnostima treba da obavesti KZ-a;</p> <p>4. Posle apliciranja u Kancelariji za Zapošlavanje lica sa ograničenim sposobnostima treba de se opremi sa karticom nezapošlenosti;</p> <p>5. Lica sa ogračenim sopsobnostima javlja se u Kancelariji za Zapošlavanje radi obaveštenja o mogućnostima zapošlavanja, slobodna radna mesta, stručna savetovanja, savetovanja za osposobljavanje i posredovanje pri zapošlavanju;</p> <p style="text-align: center;">Član 6 Uslovi i potrebna dokumentacija za upis i evidenciju u Kancelarije za Zapošlavanje</p> <p>1. Lica sa ograničenim sposobnostima, da bih se upisao kao nezapošlen, treba lično da se javi u Kancelariji za Zapošlavanje;</p> <p>2. Lica sa ograničenim sposobnostima, da bih se upisao kao nezapošlen u Kancelariji za Zapošlavanje treba da ima sledeća dokumenta:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. ličnu kartu,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. dokaz o školskoj spremi, i</p>	<p>days, job seekers with disabilities should inform the EO;</p> <p>4. After application to the Office of Employment person with disabilities equipped with card unemployment;</p> <p>5. Disabled person notified, the Employment Offices to be informed about employment opportunities, job vacancies, professional consultations, consultations and mediation training in employment.</p> <p style="text-align: center;">Article 6 Conditions and documentation necessary for registration and evidention in Employment Offices</p> <p>1. A person with a disability to register as unemployed, must be notified personally in Employment Offices;</p> <p>2. A person with a disability to register as unemployed at the Employment Office, should have the following documents:</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. ID,</p> <p style="padding-left: 40px;">2.2. evidence of school preparation, and</p>
---	--	--

2.3. dëshmi për aftësimet eventuale të kryera.

Neni 7
Shërbimet për personat me aftësi të kufizuara në aftësim dhe riaftësim profesional

1. Personi me aftësi të kufizuara i regjistruar në Zyrat e Punësimit, informohet për ofrimin e shërbimeve këshilluese për orientim, aftësim, riaftësim profesional dhe punësim;
2. Personi me aftësi të kufizuara duhet të posedojë dokument (rekomandim) të lëshuar nga QRP-ja me të cilin aplikon në QAP;
3. QAP-i bën aftësimin dhe riaftësimin e kandidatëve dhe në përfundim të programit të aftësimin ata i nënshtrohen procesit të vlerësimit dhe certifikohen;
4. Kandidatëve u mundësohet vlerësimi i kompetencave paraprake përmes testimit në module veç e veç dhe testit përfundimtar që i paraprinë certifikimit.

2.3. dokaz o eventualnim završenim stručnim osposobljavanjima.

Član 7
Službe za lica sa ograničenim sposobnostima za osposobljavanje i reosposobljavanje

1. Lice sa ograničenim sposobnostima upisan u Kancelarije za Zapošavanje, informišu se za pružanje savetodavnih usluga za usmeravanje, stručno osposobljavanje, reosposobljavanje i zapošavanje;
2. Lice sa ograničenim sposobnostima treba da poseduje dokumentat (preporuku), izdata od strane RCZ-a, sa kojim aplicira u CSO-e.
3. CSO obavlja osposobljavanje i reosposobljavanje i na završetku programa osposobljavanja oni podležu procesu ocenjivanja i certifikovanja;
4. Kandidatima se omučava ocenjivanje prethodnih kompetencija preko posebnog modul završnog testiranja.

2.3. evidence for possible training conducted.

Article 7
Services for persons with disabilities in vocational training and rehabilitation

1. A person with disabilities registered at the Employment Offices, informed to provide consulting services for orientation, training, vocational rehabilitation and employment;
2. Disabled person has a document (recommendation) issued by CE with which applies to the CVT;
3. CVT - training and rehabilitation makes the candidates and at the end of the training program they undergo the assessment process and certified;
4. Candidates were provided preliminary assessment of competence through testing modules separately and final test that preceded certification.

<p style="text-align: center;">Neni 8 Prioritetet për personat me aftësi të kufizuara</p> <p>1. Personi me aftësi të kufizuara hyn në grupin e personave me prioritet për aftësim, riaftësim dhe punësim;</p> <p>2. Personit me aftësi të kufizuara i jepet prioritet në listat e pritjes për aftësim, riaftësim profesional dhe punësim;</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. Personit me aftësi të kufizuara i jepet prioritet në këshillim, nga këshilltari pranë Zyrrave të Punësimit për orientimin në karrierë dhe trajnim.</p>	<p style="text-align: center;">Član 8 Prioritet za lica sa ograničenim sposobnostima</p> <p>1. Lice sa ograničenim sposobnostima ulazi u grupi osoba sa prioritetom za osposobljavanje, reosposobljavanje i zapošlavanje;</p> <p>2. Lice sa ograničenim sposobnostima daje se prednost u spiskovima za očekivanja za stručno osposobljavanje, reosposobljavanje i zapošlavanje;</p> <p style="padding-left: 40px;">2.1. Lice sa ograničenim sposobnostima daje se prednost u savetovanje, od strane savetnika pri Kancelarijama za Zapošlavanje za usmeravanje u karijeri i trejniranje.</p>	<p style="text-align: center;">Article 8 Priorities for persons with disabilities</p> <p>1. Disabled person enters the group of persons with priority for training, rehabilitation and employment;</p> <p>2. Person with disabilities are given priority on waiting lists for training, vocational rehabilitation and employment;</p> <p>2.1. Person with disabilities are given priority in counseling, the counselor at the Employment Offices in career orientation and training.</p>
<p style="text-align: center;">Neni 9 Aktivitetet për aftësimin dhe riaftësimin për punë</p> <p>1. Aftësimi dhe riaftësimi profesional i personave me afëtesi të kufizuara përfshin këto aktivitete:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Vlerësimin e mundësisë për aftësimin, riaftësimin dhe hartimin e programeve për aftësim dhe riaftësim;</p>	<p style="text-align: center;">Član 9 Aktivnosti za osposobljavanje i reosposobljavanje za rad</p> <p>1. Osposobljavanje i reosposobljavanje lica sa ograničenim sposobnostima obuhvata sledeće aktivnosti :</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Procenjivanje mogućnosti za stručno osposobljavanje i reosposobljavanje i izrada programa za osposobljavanje i reosposobljavanje;</p>	<p style="text-align: center;">Article 9 Activities for training and rehabilitation for work</p> <p>1. Training and professional rehabilitation of persons with limited afëtesi includes the following activities:</p> <p style="padding-left: 40px;">1.1. Assessment of opportunity for training, rehabilitation and design of programs for training and rehabilitation;</p>

<p>1.2. Aftësimin profesional, kualifikimin plotësues, rikualifikimin me programet e përsosjes dhe mirëmbajtjes së shkathtësive të punës dhe atyre sociale, në periudhën derisa të punësohet;</p> <p>1.3. Informimin dhe këshillimin me procese teknologjike gjatë aftësimin profesional për punësim;</p> <p>1.4. Programet vetanake dhe të përbashkëta për avancimin e punës sociale dhe integrimin në shoqëri;</p> <p>1.5. Mësimin profesional, planifikimin dhe aplikimin e teknologjisë së zgjedhur;</p> <p>1.6. Propozimet këshillëdhënëse mbi aplikimin e teknikave dhe teknologjive të ndryshme në mësim dhe në punë, krahas vlerësimit të mundësive për zbatimin e tyre.</p> <p style="text-align: center;">Neni 10 Kohëzgjatja e aftësimin profesional dhe riaftësimin</p> <p>1. Kohëzgjatja e aftësimin dhe riaftësimin profesional varësisht nga aftësimi mund të jetë prej 3 muaj deri në 6 muaj;</p>	<p>1.2. Stručno osposobljavanje, dopunsko kvalifikovanje, re/ponovno kvalifikovanje sa programima usavršavanja i održavanja radnih i socijalnih sposobnosti, u periodu do zapošlenja;</p> <p>1.3. Informisanje i savetovanje sa tehnološkim procesima tokom osposobljavanja za rad;</p> <p>1.4. Sopstvene i zajedničke programe za unapredjenje socijalnog rada i integrisanje u društvo;</p> <p>1.5. Stručnu nastavu, planiranje i primenu odabrane tehnologije;</p> <p>1.6. Savetodavne predloge o primeni raznih tehnika i tehnologija u nastavi i u radu, uporedo sa procenjivanjem mogućnosti za njihovo sprovođenje.</p> <p style="text-align: center;">Član 10 Vreme trajanja stručnog osposobljavanja i reosposobljavanja</p> <p>1. Vreme trajanja stručnog osposobljavanja i reosposobljavanja zavisi od osposobljavanja može da bude 3 do meseci;</p>	<p>1.2. Professional training, additional qualification, retraining and improvement programs and maintenance of skills and social work, in the period while the employed;</p> <p>1.3. Information and advice with technological processes during vocational training for employment;</p> <p>1.4. Own and joint programs for the advancement of social work and integration in society;</p> <p>1.5. Professional learning, planning and application of technology choice;</p> <p>1.6. Advisory Proposals on the application of various techniques and technologies in learning and work opportunities in addition to assessing their implementation.</p> <p style="text-align: center;">Article 10 The duration of vocational training and rehabilitation</p> <p>1. Duration of training and vocational rehabilitation depending on the training can be from 3 months to 6 months;</p>
---	---	---

2. Aftësimi dhe riaftësimi profesional mund të zhvillohen edhe në kohëzgjatje deri në 2 javë, varësisht nga aftësitë punuese të personit me aftësi të kufizuara.

Neni 11
Angazhimi individual në procesin e
aftësimin profesional

1. Personi me aftësi të kufizuara, në mënyrë të mëvetëshme mund të kontribuojë në aftësimin dhe riaftësimin e tij profesional, në rastet kur:

1.1. Përkujdeset për shkollimin dhe aftësimin profesional, varësisht nga mundësitë e ofruara, aftësitë dhe shkathtësitë;

1.2. Respekton disiplinën teknologjike gjatë aftësimin dhe punës profesionale;

1.3. Bashkëpunon në çështjen e aftësimin dhe punës profesionale me punëtorin social, mjekun, defektologun, psikologun, teknologun, juristin dhe drejtëpërsëdrejti me punëtorin e varur.

2. Osposobljavanje i reosposobljavanje mogu da se odvijaju i na 2 nedeljno trajanje, zavisno od radnih sposobnosti lica sa ograničenim sposobnostima.

Član 11
Individualno angažovanje u procesu
stručnog osposobljavanja

1. Lica sa ograničenim sposobnostima, na nezavisan način, može da doprinosi na njegovom stručnom osposobljavanju i reosposobljavanju, u slučajevima kada :

1.1. Stara se za obrazovanje i stručno osposobljavanje, zavisno od pruženih mogućnosti, sposobnosti i snalazljivosti;

1.2. Poštuje tehnološku disciplinu tokom osposobljavanja i profesionalnog rada;

1.3. Saradjuje u pitanjima osposobljavanja i profesionalnog rada sa socijalnom radionicom, lekarom defektologom, psihologom, pravnikom i neposredno sa zavisnim radnikom.

2. Training and vocational rehabilitation can be developed in the period up to 2 weeks, depending on the working skills of the person with disabilities.

Article 11
Individual commitment to professional
development process

1. A person with disabilities, in its own way can contribute to his training and vocational rehabilitation, in cases where:

1.1. Care to education and vocational training, depending on the opportunities offered, abilities and skills;

1.2. Respects the technological discipline in training and professional work;

1.3. To cooperate on the issue of training and professional work with social worker, doctor, defektologun, psychologist, technolog, lawyer and directly with the employee's dependent.

Neni 12 Angazhimi në procesin e punësimit	Član 12 Angažovanje u procesu zapošlavanja	Article 12 Engaging in the process of employment
<p>1. Personi me aftësi të kufizuara, mund të kontribuojë në punësimin e tij, në rastet kur;</p> <p>1.1. Aplikon në konkursin publik për punësim për vendet e lira dhe të përshtatshme të punës, për të cilat i plotëson kushtet e parapara;</p> <p>1.2. Pranon punën e ofruar dhe ka gatishmëri për kryerjen e punës së tillë;</p> <p>1.3. Miraton ofertën e arsyeshme, të ofruar nga punëdhënësi për ndërrimin e punës, respektivisht caktimit në punët e tjera adekuate për shkak të ndërprerjes së nevojave ose pamundësisë së kryerjes së punëve që ka kryer deri atëherë;</p> <p>1.4. Aftësohet profesionalisht gjatë punës, sipas nevojës edhe me kualifikim plotësues ose me rikualifikim, me qëllim të mbajtjes së vendit të punës.</p>	<p>1. Lice sa ograničenim sposobnostima, može da doprinosi na njegovo zapošlavanje, u slučajevima kada:</p> <p>1.1 Aplikira na javnom konkursu za zapošlavanje za slobodna povoljna radna mesta, za koje ispunjava predviđene uslove;</p> <p>1.2 Prihvata ponudjeni posao i ima spremnosti za obavljanje takvog posla;</p> <p>1.3 Odobrava opravdanu ponudu, ponudjenu od strane poslodavca za promenu posla, odnosno rasporedjivanje u drugim adekvatnim poslovima zbog prekida potreba ili nemogućnosti obavljanja posla koje do sad obavljao;</p> <p>1.4 Stručno se osposobljava tokom rada, prema potrebi sa dopunskom kvalifikacijom ili rekvalifikacijom, u cilju održavanja radnog mesta.</p>	<p>1. A person with disabilities can contribute to his employment, in cases where;</p> <p>1.1. Apply for employment in the public competition for vacancies and suitable work, which meets the conditions set;</p> <p>1.2. Recognizes the work offered and is ready to perform such work;</p> <p>1.3. Adopting reasonable bid, offered by the employer to change job, ie assignment to other work because adequate for the needs of termination or failure of performance of works carried out by then;</p> <p>1.4. Professionally trained during work, as needed with additional training or retraining, to keep the job.</p>
Neni 13 Punësimi në tregun e hapur të punës	Član 13 Zapošlavanje na otvoreno tržište rada	Article 13 Employment in the open labor market

<p>1. Organet shtetërore, punëdhënësit e sektorit privat dhe publik, si dhe organizatat joqeveritare, në përputhje me legjislacionin e aplikueshëm, obligohen që me kushtet e përshtatshme të punës t'i punësojnë personat me aftësi të kufizuara;</p> <p>2. Çdo punëdhënës është i obliguar të punësojë një person me aftësi të kufizuara në çdo pesëdhjetë (50) punëtorë.</p> <p style="text-align: center;">Neni 14 Masat lehtësuese për punëdhënësit që punësojnë persona me aftësi të kufizuara</p> <p>Punëdhënësi i cili punëson persona me aftësi të kufizuara ka edhe benificione të tjera të përcaktuara me legjislacionin e aplikueshëm. Të drejtën për lehtësime doganore dhe tatimore e realizojnë sipas ligjeve tatimore dhe doganore në fuqi.</p> <p style="text-align: center;">Neni 15 Politikat rreth aftësimin profesional</p> <p>1. Politikat lidhur me aftësimin profesional dhe punësimin e personave me aftësi të kufizuara, përfshijnë:</p>	<p>1. Državni organi, poslodavci javnog i privatnog sektora, kao i nevladine organizacije, u skladu sa primenjenom legislativom, obavežu se da u povoljnijim radnim uslovima zapošlavaju lica sa ograničenim sponostima;</p> <p>2. Svaki poslodavaoc je obavezan da zapošlava jednu osobu sa ograničenim sponostima na svako pedeset (50) radnika.</p> <p style="text-align: center;">Član 14 Olakšavajuće mere za poslodavce koji zapošlavaju lica sa ograničenim sposobnostima</p> <p>Poslodavac koji zapošlava lica sa ograničenim sposobnostima ima i druge beneficije utvrdjenih sa primenjenim zakonodavstvom. Prava za poreske i carinske olakšice ostvaruje prema poreskim i carinskim zakonima na snazi.</p> <p style="text-align: center;">Član 15 Politike oko stručnog osposobljavanja</p> <p>1. Politike vezane za stručno osposobljavanje i zapošlavanje lica sa ograničenim sposobnostima, obuhvate :</p>	<p>1. The state bodies, employers and public and private sector, and nongovernmental organizations, in accordance with applicable legislation, commit to the working conditions appropriate to employ persons with disabilities;</p> <p>2. Every employer is obliged to employ a disabled person in every fifty (50) employees.</p> <p style="text-align: center;">Article 14 Mitigation measures for employers who employed the persons with disabilities</p> <p>An employer who employs disabled persons has other benefits as defined by applicable legislation. The right customs and tax relief of realizing the tax and customs laws in force.</p> <p style="text-align: center;">Article 15 Policy on vocational training</p> <p>1. Policies related to professional training and employment of persons with disabilities include:</p>
--	--	---

<p>1.1. Aftësimin dhe riaftësimin profesional për punësimin e personave me aftësi të kufizuara;</p> <p>1.2. Zbatimin e parimit, mënyrës së veprimit dhe metodave të aftësimin profesional ndaj personit me aftësi të kufizuara, varësisht sa lejojnë aftësitë e tij;</p> <p>1.3. Planprogramet mësimore sipas sistemit modular që mundësojnë aftësimin individual për personat me aftësi të kufizuara;</p> <p>1.4. Aftësimet e përbashkëta të personave me aftësi të kufizuara me të tjerët, në hapësira të njëjta dhe trajner të njëjtë, me qëllim të integritit të tyre në shoqëri.</p> <p style="text-align: center;">Neni 16 Inicimi për ndryshim dhe plotësim</p> <p>Ky Udhëzim Administrativ mund të ndryshohet dhe plotësohet me kërkesën e DPP-së dhe strukturave tjera kompetente të MPMS-së.</p>	<p>1.1. Stručno osposobljavanje i reosposobljavanje lica sa ograničenim sposobnostima;</p> <p>1.2. Sprovodjenje načela, metoda delovanja stručnog osposobljavanja prema osobi sa ograničenim sposobnostima, zavisno od toga koliko dozvoljavaju njegove sposobnosti;</p> <p>1.3. Nastavni programi prema modularnom sistemu koji omogućavaju individualno osposobljavanje za lica sa ograničenim sposobnostima;</p> <p>1.4. Zajednička osposobljavanja osoba sa ograničenim sposobnostima u odnosu na druge, u istim prostorima i sa istim trenerima, u cilju njihove integracije u društvo.</p> <p style="text-align: center;">Član 16 Iniciranje za izmenu i dopunu</p> <p>Ovo Administrativno Upustvo može da se izmeni i dopuni na zahtev DRZ-a i drugih nadležnih struktura MRSZ-a.</p>	<p>1.1. Vocational rehabilitation training and employment of persons with disabilities;</p> <p>1.2. Implementation of the principle manner of action and methods of vocational training to disabled person, depending on how his skills allow;</p> <p>1.3. Curricula according to the modular system to enable individual training for persons with disabilities;</p> <p>1.4. Joint training of persons with disabilities with others in the same space and same coach, with a view to their integration in society.</p> <p style="text-align: center;">Article 16 Initiation for amendment and supplement</p> <p>This Administrative Instruction may be amended and supplemented by the application of DLE and other competent structures MLSW.</p>
--	--	--

Neni 17 Hyrja në fuqi	Član 17 Stupanje na snagu	Article 17 Entry into force
<p>Ky Udhėzim Administrativ hyn nė fuqi ditėn e nėnshkrimit nga Ministri i Punės dhe Mirėqenies Sociale.</p> <p>Nenad Rašić</p> <hr/> <p>Ministri i MPMS-sė</p> <p>Prishtinė, Shkurt 2010</p>	<p>Ovo Administrativno Upustvo stupa na snagu danom potpisivanja od strane Ministra Rada i Socijalne Zaštite.</p> <p>Nenad Rašić</p> <hr/> <p>Ministar MRSZ-a</p> <p>Priština, Februara 2010</p>	<p>This Administrative Instruction shall enter into force on the day of signature by the Minister of Labor and Social Welfare.</p> <p>Nenad Rašić</p> <hr/> <p>Minister of MLSW</p> <p>Prishtina, February 2010</p>